

Volgens het onderzoek van RIVM, Nivel, UMCU en Wageningen Universiteit komen 89 extra gevallen van longontsteking voor per 100.000 burgers die binnen een straal van 2 km van een geitenhouderij wonen.¹ In een recente update van het onderzoek waar ik na de raadsvergadering mee bekend werd, zijn het zelfs 124 extra gevallen van longontsteking door geitenhouderijen.² Dat is dus ongeveer 1 per jaar per 1000 inwoners. De oorzaak is niet bekend, en daarom is niet bekend welke maatregelen getroffen kunnen worden om deze door de maatschappij ongewenste toename te voorkomen.

Altweerderheide telt ongeveer 1100 inwoners,³ terwijl Laar en 2 km omtrek (delen van) de Weertse wijken Boshoven, Molenakker en Kampershoeck en Biest omvat met een geschat inwoneraantal van 7500 (figuur 1), totaal dus 8600 inwoners binnen 2 km van een geplande of bestaande geitenhouderij. Dat betekent per jaar 8,6 burgers met longontsteking extra door geitenhouderijen.

Longontsteking treft vooral ouderen op grond van een hogere mate van voorkomen⁴ en omdat ouderen een groter deel van de bevolking vormen.⁵

Sterfte door longontsteking treft vooral (zeer) ouderen.⁶ Er is sprake van een 6x hogere sterfte (8.4%) in het eerste jaar na longontsteking.⁷ Sterfte treedt vooral op bij burgers die al andere ziektes hebben of antibioticaresistente bacteriën bezitten. Voor de 8600 inwoners rondom beide geitenhouderijen zal het dan om 0.72 extra overlijden door longontsteking per jaar gaan (8.4% van 8,6 = 0,72 per jaar).

Zonder een neiging tot afname blijkt uit onderzoek dat longontsteking bij ouderen minstens in het eerste jaar na longontsteking tot meer problemen leidt in het dagelijks leven (60% versus 40% zonder longontsteking), mobiliteitsproblemen (70% vs. 50%) en problemen met persoonlijke verzorging (30% vs. 15%); latere metingen zijn niet voorhanden omdat langer onderzoek niet werd uitgevoerd. U kunt zich waarschijnlijk de last voorstellen die getroffen, familieleden en overige mantelzorgers blijven ondervinden. Deelname aan dorps activiteiten wordt hierdoor ook gehinderd.

Wonen binnen een straal van 2 km van een geitenhouder verhoogt dus de kans op longontsteking, met genoemde gevolgen voor betrokkenen, en tevens kosten voor de maatschappij (zorgkosten ziekenhuis, thuiszorg, revalidatie).

Daarnaast zijn de klachten van COPD ernstiger, met evenredig meer chronische lasten en kosten!

Wat hebben we als maatschappij over om ziekte te voorkomen? Influenza als voorbeeld. Vaccinatie wordt bij ouderen (>60 jaar) toegepast en doet het ontstaan van influenza verschijnselen afnemen van 10% naar 6%.⁸ Een influenzavaccinatie kost € 25,⁹ dus om 4 ziektegevallen te voorkomen betalen we 100 vaccins (€2500).

Sterfte door influenza is gemiddeld 2000 per jaar en betreft vrijwel uitsluitend ouderen.¹⁰ Er zijn 3.1 miljoen ouderen in Nederland.¹¹ Dit samen komt uit op 0.65 overlijdens per 1000 ouderen.¹² Als we vervolgens aannemen dat dit allen gevaccineerden betreft, dan zijn dit de 60% die ondanks vaccinatie influenza kregen. Vaccinatie voorkomt dan sterfte bij 0.43 per 1000 ouderen per jaar. Kosten vaccinatie per 1000 zijn €25.000, dus hebben we er samen meer dan €50.000 voor over om per jaar 1 leven te redden.

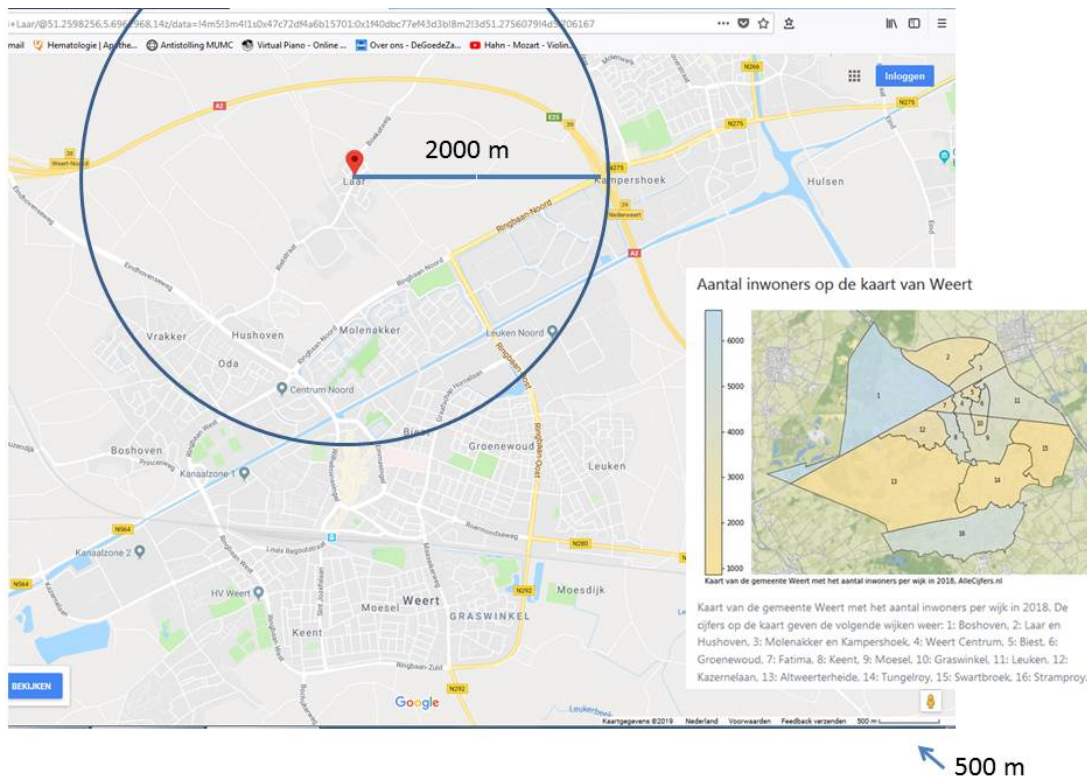
Samenvattend

1. Het houden van geiten in Altweerderheide en Laar veroorzaakt ongeveer 8.6 gevallen van longontsteking per jaar,
2. sterfte is ongeveer 1 persoon per 17 maanden, terwijl de maatschappij ruim € 50.000 per jaar spendeert om een sterfgeval (door influenza) te voorkomen,
3. overlevers van longontsteking blijven zeker 1 jaar lang ernstige hinder ondervinden,
4. COPD patiënten hebben veel meer last van hun COPD;
5. omdat de oorzaak van de toename onbekend is, zijn gerichte preventieve maatregelen niet mogelijk.
6. Dit alles ter wille van financiële inkomsten van 2 gezinnen die producten leveren waar de Westerse mens prima zonder kan leven

Wat is dan onbehoorlijk bestuur: niet toestaan van het uitvoeren van voorgenomen en eerder al volledig toegestane opstart- of uitbreidingsplannen, of geen rem zetten op een maatschappelijk ongewenste ontwikkeling o.b.v. recent beschikbaar gekomen kennis.

En gelden dan niet de zelfde afwegingen voor de vraag of opstarten of uitbreiden wel past binnen maatschappelijk verantwoord ondernemen? Dit vraagt om individuele morele en ethische afwegingen door de ondernemers.

Ten slotte ligt het nog meer voor de hand dat aangestuurd wordt op volledige sluiting van geitenhouderijen die binnen een straal van 2 km van woongebieden liggen.

Figuur 1. Schets van het omliggende gebied van een geitenhouderij in Laar met een straal van 2 km in een print screen van Google Maps, en een kaartje waarin aangegeven het inwonersaantal van de verschillende wijken in Weert.¹³

Verwijzingen

1. <https://www.nivel.nl/nl/nieuws/vaker-longontstekingen-de-buurt-van-veehouderijen>
2. <https://www.rivm.nl/vragen-en-antwoorden-vgo-3>
3. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Altweerderheide>
4. <https://www.nhg.org/standaarden/volledig/nhg-standaard-acuut-hoesten>, tabel 1 uit de NHG standaard "hoesten"
5. 3.34x meer ouderen dan 0-4 jarigen, <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/bevolkingspiramide>).
6. <https://www.volksgezondheidenzorg.info/onderwerp/infecties-van-de-onderste-luchtwegen/cijfers-context/sterfte#node-sterfte-infecties-van-de-onderste-luchtwegen-naar-leeftijd-en-geslacht>
7. Mangen MJ, Huijts SM, Bonten MJ, de Wit GA. The impact of community-acquired pneumonia on the health-related quality-of-life in elderly. *BMC Infect Dis.* 2017;17(1):208.
8. <https://www.nrc.nl/nieuws/2018/10/19/de-grieprik-werkt-niet-best-maar-iets-beters-is-er-niet-a2667818>
9. <https://financieel.infonu.nl/verzekering/84917-vergoeding-grieprik-2018-en-2019.html>
10. <https://www.volksgezondheidenzorg.info/onderwerp/influenza/cijfers-context/sterfte>
11. <https://www.volksgezondheidenzorg.info/onderwerp/bevolking/cijfers-context/vergrijzing>
12. $2.000 / 3.100.000 = 200 / 310.000 = 20 / 31.000 = 2 / 3.100 = 0.65 / 1.000$
13. <https://allecijfers.nl/gemeente/weert/>

Michel van Gelder, internist, MUMC, Maastricht

michel.vangelder@gmail.com